

Hoitotyön inhimillinen pääoma ikääntyvässä Suomessa

25.6.2026

Turussa järjestettiin Hoitotieteiden tutkimusseuran (HTTS) toimesta 19. kansallinen hoitotieteellinen konferenssi 9. – 10.6.2026. Konferenssin teemana oli vaikuttava välittäminen, jossa oli vahvasti esillä tieteenalamme ajankohtaisimmat aiheet (HTTS ry, i.a. -a), joita käsitellään laajemmin Keskisen & Soinin (18.6.2026) verkkolehtiartikkelissa. Tässä tekstissä tarkastellaan hoitotyön arvoa ja ikääntyneiden tulevaisuuden hoidon haasteita, jotka olivat kahden pääluennon keskeiset teemat.

Kansallinen hoitotieteellinen konferenssi järjestettiin Turussa kesäkuussa (kuva: SEAMK, 2026).

Mikä on hoitotyön arvo?

Professori Olga Yakusheva piti avauspäivänä vaikuttavan esityksen inhimillisen pääoman näkökulmasta hoitotyön arvoon (HTTS ry, i.a. -a). Yakusheva on taustaltaan ekonomi ja hoitotieteen professori Johns Hopkins School of Nursing -yliopistosta Yhdysvalloista. Hän kertoi kiinnostuneensa hoitotyöstä sekä sen arvosta ollessaan äitinsä rinnalla palliatiivisen ja saattohoidon ajan. Hän oli havainnut, ettei hoitajat saaneet arvostusta organisaatiolta tai yhteiskunnalta, vaikka he ovat erittäin arvokkaita potilaille ja läheisille. Yakushevan ym. (2024 & 2025) mukaan hoitoalan yhteiskunnallinen merkitys on laajalti tunnustettu, mutta nykyinen käsitys, jossa hoitotyön arvo määritellään tulosten ja kustannusten suhteena on liian yksinkertaistettu sekä lyhytnäköinen. Hoitohenkilökuntaan kohdistuu paine “tehdä enemmän vähemmällä” (Yakusheva ym., 2024), joka on varmasti tässä ajassa hyvin laajalti tunnistettu haaste kliinisessä hoitotyössä. Tutkimusnäytön valossa sairaanhoitajat parantavat potilaiden hoitotuloksia ja ovat potilaiden arvostamia, mutta siitä huolimatta organisaatiot eivät investoi sairaanhoitajiensa kasvuun ja kehitykseen. Tämä perustuu siihen, ettei ole olemassa vahvaa liiketoiminnallista perustelua investoinneille (Yakusheva ym., 2025), mikä näkyy meillä Suomessakin sekä yhteiskunnallisissa poliittisissa päätöksissä, että paikallisella tasolla.

Voiko hoitotyön arvoa nostaa investoimalla?

Yakushevan ym. (2024) mukaan edellä mainitut seikat vaikuttavat kielteisesti terveydenhuollon laatuun ja tuloksiin sekä johtaa hoitohenkilöstön uupumiseen ja suureen vaihtuvuuteen. He ehdottavatkin uutta hoitotyön inhimillisen pääoman arvomallia, joka tunnustaa hoitotyön olennaiseksi, tuloja tuottavaksi inhimillisen pääoman voimavaraksi. Toisin sanoen hoitotyöhön ja hoitajiin investoiminen on organisaation näkökulmasta keskeistä. Vain johdonmukaisilla investoinneilla hoitotyön inhimillisen pääoman kehittämiseen terveydenhuollon talous voi saavuttaa hoitotyön täyden potentiaalin korkealaatuisen, edullisen ja tasapuolisen terveydenhuollon tuottamisessa. Mitä enemmän hoitajiin panostetaan, sitä enemmän se tuottaa inhimillistä pääomaa ja parantaa hoidon tuloksia mikä puolestaan vauhdittaa organisaation tulojen kasvua. Näiden tulojen uudelleen sijoittaminen hoitotyöhön vauhdittaa syklin jatkumista entisestään.

Ikääntyvän Suomen hoivan haasteet

Toisen konferenssipäivän avausluennosta vastasi professori Riitta Suhonen, Turun yliopistosta ajankohtaisella ja tärkeällä aiheella ikääntyvien ihmisten palvelujen ja hoidon tulevaisuuden suunnista (HTTS ry, i.a. -a). Suhosen puheenvuoro alleviivasi tarvetta osata suunnitella palvelut tulevaisuuden tarpeet edellä ennakoivasti väestön ikääntymisen jatkaessa kasvuaan sekä huoltosuhteen heikentyessä vuoteen 2045 saakka (Sivista, i.a).

Suhonen toi esiin hoivatyön muutossuuntia (Kröger ym., 2026). Hän kuvasi hoivatyön olevan edelleen selkeästi naisvaltainen ala, jossa työtekijöiden keski-ikä on noussut samoin kuin koulutustaso ja kokemus. Palveluita tuotetaan ja hankitaan yhä enemmän yksityiseltä sektorilta ja niitä suunnataan enenevästi kotiin. Tämä näkyy kotihoidon asiakasmäärien merkittävänä kasvuna, mikä luonnollisesti johtaa työpaineen, kiireen sekä kuormittavuuden lisääntymiseen.

Krögerin ym. (2026) hoivatyötä koskevassa raportissa kerrotaan, että hoivatyön ympäristö on muuttunut turvattomammaksi, mikä tarkoittaa väkivallan uhan ja epäasiallisen kohtelun lisääntymistä. Työntekijät kokevat yhä enemmän huolta, mutta esihenkilöt eivät raportin mukaan vastaa tuen tarpeeseen. Riittämättömyyden tunteet ovat lisääntyneet ja hoivatyön laatu on heikentynyt samalla kun henkilöstövaje syö potilasturvallisuutta. Alamme pitovoima on vuosi vuodelta heikentynyt merkittävästi ja arvostus koetaan alhaiseksi etenkin hallinnon sekä poliittisten virkamiesten osalta. Kestävän tulevaisuuden näkökulmasta hoivatyötä haastaa kasvavat työn vaatimukset, vähäiset resurssit sekä heikentyneet työolosuhteet. Suhonen nosti puheenvuorossaan esiin raportin keskeisen johtopäätöksen: hoivatyö on ajautunut kielteiseen kierteeseen.

Mitkä ovat ratkaisun avaimet?

On selvää, että tarvitaan monipuolisia ratkaisuja riittävien ja laadukkaiden palveluiden turvaamiseksi niin kansallisella kuin paikallisella tasolla. Työ ratkaisujen eteen on hidasta ja sen on oltava kauaskatseista. Hoitotieteiden tutkimusseuran (HTTS) yksi keskeinen tehtävä on tuoda hoitotieteellistä tutkimusta tunnetuksi

yhteiskunnassamme sekä osallistua aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun (HTTS, i.a -b). Tutkimus omalta osaltaan toimii työkaluna ikääntyneiden hoivan ja hoivapalveluiden parantamiseksi etsimällä ratkaisuja moniammatillisesti ennakoiden. Gerontologisen hoitotyön teemat olivat hoitotieteen konferenssissakin vahvasti edustettuna niin suullisissa esityksissä kuin postereissa. Tutkimuksissa oli tarkasteltu mm. ikääntyneiden toimintakyvyn tukemista teknologian avulla (Kukkohovi ym., 2024) ja liikkumisen pelon kokemuksista käsin. Lisäksi tutkimusta on tehty kuntoutumista edistävää hoitotyötä tukevista tekijöistä sekä sairaanhoitajien päätöksentekokyvyn näkökulmasta hoitoprosessin aikana (Heljander, 2025). Ajankohtaisen aiheen laaja-alainen ja monipuolinen tutkiminen luo ymmärrystä ikäihmisten palvelutarpeisiin vastaamisessa väestörakenteen sekä huoltosuhteen muuttuessa jatkuvasti. Kestävien ratkaisujen tekeminen edellyttää gerontologisen hoitotyön ja sen muutossuuntien ymmärtämistä.

Teknologia ja ihmisyys

Taloudellisia säästöjä sekä ratkaisuja hoitotyön työvoimapulaan haetaan esimerkiksi teknologiasta, mikä tuleekin ehdottomasti nähdä yhtenä merkittävänä tekijänä tulevaisuuden hoivaratkaisuja pohdittaessa. Teknologiset ratkaisut eivät ole kuitenkaan ainoa keino tulosten saavuttamiseen, vaan keskiössä on aina ihminen. Vuoden hoitotieteen edistäjä -tunnustuspalkinnon saanut dosentti Malin Andtfolk alleviivasi teknologisiin ratkaisuihin keskittyvässä esityksessään hoitotyön arvokkuutta ja ihmisyyttä (Andtfolk ym, 2025). Andtfolk nosti keskeisenä viestinä esiin sen, että meidän ei tule koskaan unohtaa hoitotyön tuloksissa arvokkuutta, luottamusta, myötätuntoa, läsnäoloa ja toivoa, joita emme voi teknologialla saavuttaa. Siispä on syytä muistaa, että hoitotyöhön ja hoitotieteeseen investoiminen tulisi ehdottomasti nähdä investointina yhteiskunnan hyvinvointiin. Jokaisen meistä tulisi myös tunnistaa ja myös muistaa oma arvonsa hoitotyön ja/tai hoitotieteellisen tutkimuksen tekijänä.

Elina Södergård
TtM, Th/sh
Hoitotyön lehtori
SEAMK

Lähteet

Andtfolk, M., Fagerström, L., Eide, H., & Nyholm, L. (2025). Experiences of a Humanoid Robot-Led Physical Training Program for Home-Living Older Persons – A Qualitative Pilot Study. *International Journal of Social Robotics, 17(5)*, 781–788. https://doi.org/10.1007/s12369-025-01212-x

Heljander, S. (2025). *“Siellä on koko elämä melkein”: Sairaanhoitajien päätöksenteon kokonaisuus ikääntyneiden ihmisten hoidossa perusterveydenhuollon sote-keskuksissa* (UTUPub) [pro gradu-tutkielma, Turun yliopisto]. https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2025042932812

Hoitotieteiden tutkimusseura. HTTS ry. (i.a.-a). *Ohjelma.* Haettu 16.6.2026, https://htts.fi/ohjelma.html

Hoitotieteiden tutkimusseura. HTTS ry. (i.a -b). *Hoitotieteellisessä tutkimuksessa tarkastellaan ihmisen*

terveyttä, hyvinvointia ja hoitamista erilaisista näkökulmista. Haettu 16.6.2026, HOITOTIETEIDEN TUTKIMUSSEURA HTTS R.Y. – HTTS RY

Keskinen, N., & Soini, S. (18.6.2026). Hoitotiede dynaamisena muuttuvassa ympäristössä. *SEAMK-verkkolehti.* https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20260618100354

Kukkohovi S., Siira H., & Elo, S. (2024). Yetitabletilla® pelaamisen vaikutukset ikääntyneiden laaja-alaiseen toimintakykyyn ja fyysiseen sekä sosiaaliseen aktiivisuuteen palvelukotiympäristössä: kvasikokeellisen interventiotutkimuksen protokolla. *Hoitotiede,* 36(Suppl), 17-33. https://journal.fi/hoitotiede/article/view/152171

Kröger, T., Van Aerschot, L., Puthenparambil, J. P., & Tuominen, N. (2026). *Hoivatyön muutossuunnat. Tutkimus suomalaisesta hoivatyöstä 2005–2025.* Jyväskylän yliopisto, YFI-julkaisuja 23 [pdf-julkaisu].

Sivista. (i.a.). *Väestöennuste 2024*. Haettu 16.6.2026, https://sivista.fi/vaestoennuste-2024/

Yakusheva, O., Lee, K., & Weiss, M. (2024). The Nursing Human Capital Value Model. *International Journal of Nursing Studies (2024),* 160, 104890. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2024.104890

Yakusheva, O., Lee, K., Fial., A., & Weiss, M. (2025). Organizational return on investment in nursing: A systematic review. *International Journal of Nursing Studies (2025)*, 170 105146. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2025.105146